

KOMENTÁŘ

24. 10. 2019

Životní prostředí v Plzeňském kraji

Plzeňský kraj, s výjimkou města Plzně, jeho okolí a okolí dálnice D5, patří ke krajům s kvalitním životním prostředím. Podle výše měrných emisí tuhých látek a oxidů dusíku se v mezikrajském srovnání umístil na druhém nejnižším místě za Jihočeským krajem, třetí nejnižší místo zaujímá mezi kraji v měrných emisích oxidu uhelnatého. Koeficient ekologické stability, který vyjadřuje poměr stabilních a nestabilních krajinných prvků, dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 1,40 (5. nejvyšší mezikrajská hodnota), což potvrzuje vcelku vyváženou krajinu. Ekologické hospodářství Plzeňského kraje hraje důležitou roli v zemědělství. V mezikrajském porovnání byla rozloha ekologicky obhospodařované půdy celkem v Plzeňském kraji druhá nejvyšší po Jihočeském kraji. Plzeňský kraj má nejnižší podíl obyvatel napojených na síť veřejných vodovodů. Průměrná denní spotřeba pitné vody v domácnostech činila 88,4 l na 1 osobu (5. nejvyšší mezikrajská hodnota).

Chráněná území

O kvalitě přírodního bohatství Plzeňského kraje svědčí i množství **chráněných území**, která vznikají k ochraně rozmanitých forem života, k péči o ekosystémy a krajinný ráz přírody. Podle údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR se na území Plzeňského kraje vyskytovalo 199 chráněných území, v tom část Národního parku Šumava, 5 chráněných krajinných oblastí a 193 maloplošných chráněných území. **K 31. 3. 2017 se podle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR změnila metodika výpočtu souhrnných rozloh chráněných území.** Rozlohy jsou od tohoto data vypočítávány ve všech případech z obvodových hranic chráněných území. Podle tohoto hodnocení představuje rozloha chráněných oblastí 18,1 % z celkové výměry kraje.

Část Národního parku Šumava v Plzeňském kraji se rozkládá na ploše 34,5 tis. ha, je určena k ochraně a uchování nejcennějších lokalit s původní horskou přírodou, jedinečnými a ohroženými ekosystémy (rašelinistiště, ledovcová jezera, původní lesní porosty) a rozmanitou typickou flórou a faunou. Téměř 13 % z celkové výměry Plzeňského kraje tvoří **chráněné krajinné oblasti**, do kterých patří část Šumavy, část Křivoklátska, část Slavkovského lesa, Český les a část Brd. Převážnou část ze 193 **maloplošných území** tvoří přírodní památky a rezervace. Na území Plzeňského kraje se vyskytuje 68 **evropsky významných lokalit**, což představuje chráněná území, které je vyhlášeno k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. K chráněným územím patří také 2 **ptačí oblasti** (Šumava a Křivoklátsko).

KOMENTÁŘ

Koeficient ekologické stability

Jedním z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje v oblasti životního prostředí je **koeficient ekologické stability**¹. Jedná se o ukazatel charakterizující krajinný typ z hlediska využití pozemků. V roce 2018 dosáhl koeficient ekologické stability v Plzeňském kraji hodnoty 1,40. **Plzeňský kraj s hodnotou 1,40 zaujímá v rámci krajů ČR 5. nejvyšší místo**, v porovnání s ČR byl koeficient ekologické stability vyšší o 0,32. V meziokresním srovnání byly v roce 2018 zaznamenány nejvyšší hodnoty koeficientu ekologické stability v okresech Klatovy (1,95) a Tachov (1,68). Tyto koeficienty znamenají vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Oba okresy mají nejvyšší podíl lesních pozemků (Šumava a Český les). Relativně vyšší hodnoty koeficientu ekologické stability byly zjištěny i v okresech Rokycany (1,59) a Domažlice (1,37), které patří rovněž k okresům s vyšším podílem lesní půdy. Nejnižší hodnoty koeficientu ekologické stability (eliminujeme-li specifika okresu Plzeň-město) dosáhl okres Plzeň-jih (0,97), kde se jedná o území intenzivně využívané pro zemědělskou výrobu. Hodnota ukazatele v okrese Plzeň-jih je ovlivněna relativně nízkým podílem lesních pozemků s vysokým podílem orné půdy.

Kvalita ovzduší

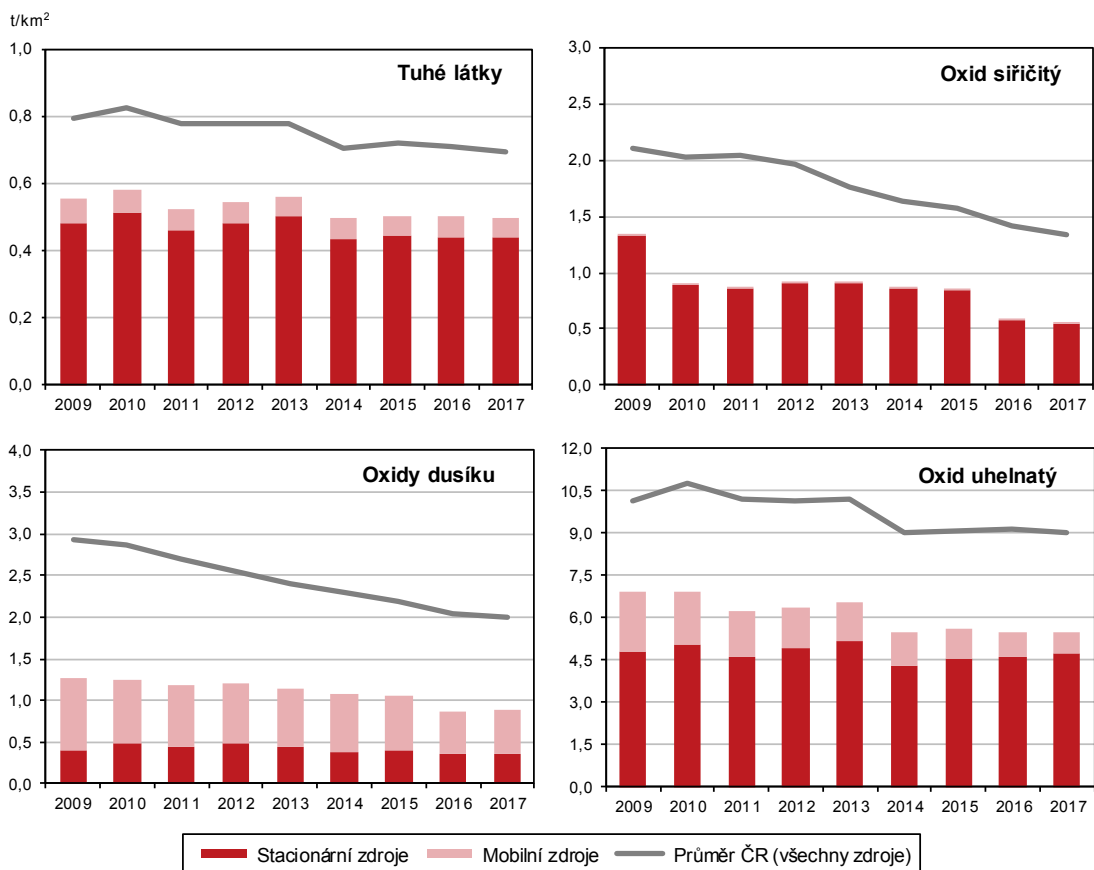
Jednou z problematických oblastí životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu životního prostředí je kvalita ovzduší. Určujícím faktorem pro její hodnocení je celkové množství emisí (tj. vypouštění resp. únik znečišťujících látek do ovzduší). **Množství uvedených znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší** je evidováno v **Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší** (REZZO). Podle druhů znečišťování jsou údaje členěny na REZZO 1-3 (stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 (mobilní zdroje znečišťování, zejména silniční motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla). **Z analýzy dat měrných emisí** (REZZO 1-4) v roce 2017 (údaje za rok 2018 nejsou zatím k dispozici) vyplývá, že se v Plzeňském kraji meziročně nepatrně zvýšily měrné emise oxidu uhelnatého (CO) z 5,46 t/km² v roce 2016 na 5,51 t/km² v roce 2017, a to o 0,05 t/km². Měrné emise se podle (REZZO 1-4) nezměnily u tuhých látek a oxidů dusíku. V roce 2017 bylo stejně jako v roce 2016 naměřeno 0,50 t/km² tuhých látek a 0,88 t/km² oxidů dusíku. Nepatrné meziroční snížení se projevilo u oxidu siřičitého, kdy měrné emise klesly z 0,59 t/km² v roce 2016 na 0,55 t/km² v roce 2017. V rámci České republiky lze hodnotit ovzduší v Plzeňském kraji jako relativně čisté. Nejvíce zatížená emisemi znečišťujících látek jsou území s vysokou hustotou osídlení, a tím i vyšší koncentrací průmyslových aktivit, a v neposlední řadě i se značně koncentrovanou dopravou. K těmto oblastem patří město Plzeň a jeho blízké okolí a okolí dálnice D5. K méně zatíženým oblastem emisemi patří horské partie Šumavy, Českého lesa a západní části Brd. V porovnání s ČR se hodnoty všech vybraných základních znečišťujících látek Plzeňského kraje pohybují pod republikovým průměrem. Podle výše měrných emisí (REZZO 1-4) tuhých látek a oxidů dusíku se v mezikrajském srovnání umístil na druhém nejnižším místě za Jihočeským krajem, třetí nejnižší místo zaujímá mezi kraji v měrných emisích oxidu uhelnatého.

¹ Poměr ekologicky stabilních (lesy, trvale travní porosty, sady, zahrady, vinice, a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, chmelnice, zastavěné a ostatní plochy) krajinotvorných prvků na daném území

KOMENTÁŘ

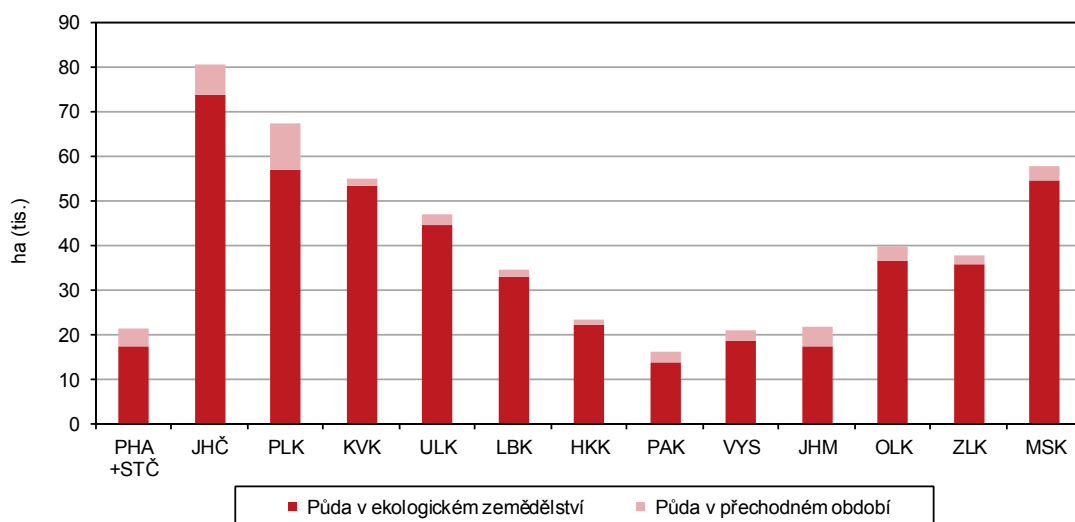
Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Plzeňském kraji

Pramen: ČHMÚ

Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2018

Pramen: Ministerstvo zemědělství, Registr ekologických podnikatelů

KOMENTÁŘ

Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je jedním z principů trvale udržitelného rozvoje. Jako součást agrární politiky představuje moderní formu hospodaření při respektování přírodních zákonitostí, přirozené kvality a úrodnosti půdy. V ekologickém zemědělství se minimalizuje použití chemických prostředků pro zemědělskou výrobu a v důsledku toho se snižují negativní dopady do environmetální oblasti. Podle statistických údajů Ministerstva zemědělství dosáhl **podíl ekologicky obhospodařované půdy** (včetně přechodného období) na celkové výměře k 31. 12. 2018 hodnoty 8,8 %. V meziročním porovnání vzrostla hodnota tohoto podílu o 0,8 procentního bodu. Rozloha půdy v ekologickém zemědělství včetně přechodného období neustále roste. V časové řadě 2013–2018 vzrostla o 25,2 %. Výměra ekologicky obhospodařované půdy v přechodném období se v rámci časové řady zvýšila o 77,0 %. Výměra ekologicky obhospodařované půdy bez přechodného období o 18,8 %. **V mezikrajském porovnání byla rozloha ekologicky obhospodařované půdy celkem včetně přechodného období v Plzeňském kraji 2. nejvyšší** po Jihočeském kraji. K 31. 12. 2018 činil podíl ekologicky obhospodařované půdy celkem včetně přechodného období na ČR 12,8 %.

Výměry půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12.¹⁾

Pramen: Ministerstvo zemědělství, Registr ekologických podnikatelů
v ha

	2013			2018		
	Výměra půdy v ekologickém zemědělství celkem	v tom		Výměra půdy v ekologickém zemědělství celkem	v tom	
		Výměra půdy v ekologickém zemědělství	Výměra půdy v přechodném období		Výměra půdy v ekologickém zemědělství	Výměra půdy v přechodném období
Česká republika	476 018,0	450 158,2	25 859,8	522 515,6	476 631,9	45 883,7
Hl. m. Praha	35,7	18,5	17,2	178,9	148,4	30,5
Středočeský	17 243,5	15 345,8	1 897,7	21 213,1	17 079,7	4 133,4
Jihočeský	69 071,1	65 485,6	3 585,5	80 545,0	73 738,7	6 806,3
Plzeňský	53 621,7	47 775,3	5 846,4	67 117,1	56 767,6	10 349,4
Karlovarský	55 648,8	54 345,0	1 303,8	54 990,3	53 434,7	1 555,6
Ústecký	43 963,1	42 592,6	1 370,5	46 682,2	44 400,7	2 281,4
Liberecký	32 105,0	31 259,7	845,3	34 404,3	32 998,3	1 406,1
Královéhradecký	21 567,1	20 651,3	915,8	23 452,0	22 001,0	1 451,0
Pardubický	14 765,3	13 987,6	777,7	16 149,9	13 553,3	2 596,5
Vysočina	21 556,1	20 136,6	1 419,5	20 801,7	18 514,8	2 287,0
Jihomoravský	17 360,7	15 838,0	1 522,7	21 776,6	17 182,0	4 594,5
Olomoucký	37 467,7	35 102,1	2 365,6	39 850,0	36 436,2	3 413,8
Zlínský	36 948,3	34 804,7	2 143,5	37 823,1	35 805,8	2 017,3
Moravskoslezský	54 664,1	52 815,4	1 848,7	57 531,5	54 570,7	2 960,8

¹⁾ Nezahrnuje půdu podle Katastru nemovitostí

Vodovody a kanalizace

Kvalita povrchových vod je ovlivněna i čištěním odpadních vod. Do kanalizace v roce 2018 bylo vypuštěno 33 184 tis. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných srážkových vod). Oproti roku 2017 se zvýšil objem vypouštěných vod do 2018 kanalizace o 1 069 tis. m³, tj. o 3,3 % více. **Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových) na vypouštěných odpadních vodách (bez zpoplatněných srážkových vod)** se meziročně snížil o 0,7 procentního bodu. V Plzeňském kraji bylo v roce 2018 v provozu celkem 210 ČOV (mechanicko-biologických), v porovnání

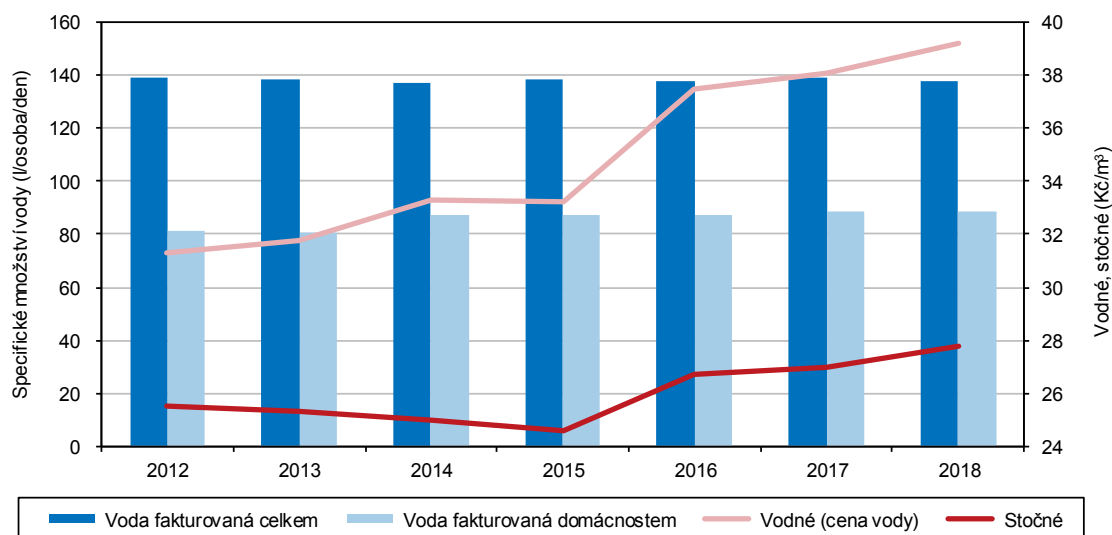
KOMENTÁŘ

s rokem 2017 se jejich počet zvýšil o 10. Celková kapacita ČOV v roce 2018 činila 173 795 m³/dne, v porovnání s rokem se kapacita ČOV zvýšila o 2 079 m³/den, tj. o 1,2 %.

Délka vodovodní sítě v Plzeňském kraji v roce 2018 měřila 4 446 km. Oproti roku 2017 se snížila o 35 km, tj. o 0,8 %. **Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů** od roku 2017 mírně vzrostl. V roce 2018 činila hodnota tohoto podílu 86,3 %. Plzeňský kraj má v porovnání s ostatními kraji nejnižší podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů. Plzeňský kraj se v tomto ukazateli pohybuje pod hranicí průměru ČR o 8,4 procentního bodu. **Výroba pitné vody** v tis. m³ meziročně klesla z 31 604 tis. m³ v roce 2017 na 31 529 tis. m³. Hodnota relativního ukazatele **specifické množství vody fakturované domácnostem** (v přepočtu na 1 obyvatele a den) dosáhla v roce 2018 hodnoty 88,4 l/os/den. V meziročním srovnání klesla o 0,2 litrů na osobu a den. **Ve spotřebě pitné vody v litrech na osobu a den** se Plzeňský kraj umístil v mezikrajském srovnání na 5. nejvyšším místě. V porovnání s průměrem ČR byla spotřeba pitné vody nižší o 0,8 l/os/den. Nejvyšší spotřeba pitné vody byla zaznamenána v kraji Hl. město Praha (107,5 l/os/den) a naopak nejnižší v kraji Zlínském (75,7 l/os/den). **Cena pitné vody** (bez DPH) se v porovnání s rokem 2017 zvýšila o 1,1 Kč/m³ na 39,2 Kč/m³. **Cena stočného** (bez DPH) se meziročně zvýšila o 0,8 Kč/m³ na 27,8 Kč/m³. **Průměrná cena vodného a stočného** (bez DPH) činila v Plzeňském kraji 67,0 Kč/m³, tj. o 4,50 Kč/m³ méně než průměrná cena v ČR.

Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

V časové řadě 2013–2018 vzrostla v Plzeňském kraji **spotřeba pitné vody v domácnostech** o 7,9 l/os/den. Plzeňský kraj byl po Ústeckém kraji druhým krajem s nejrychleji rostoucí spotřebou pitné vody v domácnostech. Průměrná cena vodného a stočného (bez DPH) se v regionu zvýšila z 57,1 Kč/m³ v roce 2013 na 67,0 Kč/m³ v roce 2018, tj. zvýšení o 9,9 Kč/m³. V ČR se zvýšila v průběhu pěti let průměrná cena vodného a stočného (bez DPH) o 8,60 Kč/m³ na 71,5 Kč/m³.

KOMENTÁŘ

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů, srovnání spotřeby vody, ceny vodného a stočného podle krajů

	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu ¹⁾ (%)	Specifické množství vody fakturované celkem (l/os./den)	Specifické množství vody fakturované domácnostem (l/os./den)	Cena vody (Kč/m ³)	Cena stočného (Kč/m ³)
2013					
Česká republika	93,8	131,2	87,2	33,7	29,2
Hl. m. Praha	100,0	170,8	111,4	36,3	29,0
Středočeský	83,7	122,0	85,5	36,7	26,8
Jihočeský	89,5	120,8	86,2	34,8	27,3
Plzeňský	83,3	138,1	80,5	31,8	25,3
Karlovarský	100,0	128,5	81,8	36,2	30,6
Ústecký	96,7	126,7	79,0	39,3	37,1
Liberecký	91,8	129,5	82,0	36,9	37,5
Královéhradecký	94,3	120,7	78,1	31,3	31,2
Pardubický	97,6	121,4	77,1	30,0	32,9
Vysočina	95,4	118,7	79,0	33,2	23,7
Jihomoravský	95,4	130,9	91,2	29,4	30,2
Olomoucký	90,8	118,3	81,7	31,3	27,7
Zlínský	93,8	113,8	76,2	33,5	28,4
Moravskoslezský	99,8	132,9	90,7	30,4	28,0
2018					
Česká republika	94,7	133,5	89,2	38,1	33,4
Hl. m. Praha	100,0	174,0	107,5	42,0	34,0
Středočeský	86,4	125,8	88,2	40,9	33,1
Jihočeský	90,2	123,8	84,1	37,0	29,4
Plzeňský	86,3	138,1	88,4	39,2	27,8
Karlovarský	100,0	134,8	86,7	38,2	35,6
Ústecký	97,7	129,6	91,6	43,4	41,7
Liberecký	92,4	125,2	87,5	44,2	42,5
Královéhradecký	95,2	124,2	80,5	34,9	34,2
Pardubický	97,4	123,6	79,7	34,1	36,2
Vysočina	95,8	122,7	81,2	37,1	28,3
Jihomoravský	95,1	136,8	92,9	34,5	34,5
Olomoucký	92,8	120,8	83,2	33,1	32,1
Zlínský	97,2	114,6	75,7	35,8	30,8
Moravskoslezský	99,9	129,7	89,9	34,4	31,5

¹⁾ z celkového počtu obyvatel (střední stav)

Kontakt:

Ing. Zuzana Trnečková

Krajská správa ČSÚ v Plzni

Tel.: 377 612 253

E-mail: zuzana.trneckova@czso.cz